

November 2017

Branchevejledning om

STØV PÅ BYGGEPLADSEN

INDHOLD

4	Indledning	
5	Hvor kommer støvet fra?	
6	Sundhedsfaren ved støv	
7	Undgå støvproblemer	
10	Støvsugere til byggepladsen	
14	Personlige værnemidler	
	Åndedrætsværn	14
	Arbejdstøj.....	14
	Øjenværn.....	14
15	Ansvar og pligter	
	Byggeriets faser skal planlægges og tilrettelægges	15
	Udbudsfasen	15
	Plan for sikkerhed og sundhed.....	15
	Opstartsmøde	16
	Løbende tilsyn.....	17
	Arbejdsgiverens pligter - Planlægning og instruktion	17
	De ansattes pligter.....	18
19	Tjekliste	

INDLEDNING

Støv på byggepladsen er ofte et alvorligt problem ved både nybyggeri, renovering, nedbrydning og anlægsarbejde.

Støv er genererende og kan give en række alvorlige sundhedsskader. Støv giver problemer for selve byggeriet og dets kvalitet. Men støv kan forebygges.

Branchefællesskab for arbejdsmiljø i Bygge og Anlæg ønsker med denne vejledning at give en række gode råd og ideer til en effektiv og systematisk indsats over for støvproblemer.

Vejledningen er henvendt til alle byggeriets aktører. Dvs. bygherrer, projekterende og rådgivende, arbejdsgivere, arbejdsledere og øvrige ansatte indenfor bygge- og anlægsarbejde.

Endvidere er vejledningen tænkt som et nyttigt værktøj i arbejdsmiljøorganisationens arbejde med støvproblemer. På hjemmesiden www.bygergo.dk kan man finde mange værktøjer og lignende, som med fordel kan anvendes som foranstaltninger i støvbekæmpelsen.

De anviste foranstaltninger i vejledningen gælder både for indendørs- og udendørs arbejde – med mindre andet er nævnt.

Vær opmærksom på at særligt farligt støv der indeholder asbest, bly, PCB, isoleringsmaterialer og andet farligt støv behandles i særskilte branchevejledninger:

- Asbest-huset.dk
- Håndtering af bly i bygninger.
- Håndtering og fjernelse af PCB-holdige bygningsmaterialer.
- Arbejde med isoleringsmaterialer.
- Gulvlægning og gulvslibning.
- Diamantboring og –skæring.
- Tækkearbejde.
- Faktaark om skimmelsvamp.
- Nanomaterialer i byggeriet.
- Faktaark om klorerede paraffiner.

Arbejdstilsynet har haft vejledningen til gennemsyn og finder, at indholdet i den er i overensstemmelse med arbejdsmiljølovgivningen. Arbejdstilsynet har alene vurderet vejledningen, som den foreligger, og har ikke taget stilling til, om den dækker samtlige relevante emner inden for det pågældende område.

Denne vejledning er en revision af BARs tidligere vejledning af samme navn fra 2001.

HOW DOES DUST COME FROM?

Dust comes mainly from:

- Sand
- Clay
- Gravel
- Mortar
- Stone
- Cement
- Mineral wool
- Wood

But dust is also developed to a high degree in connection with handling of packaged dry products, such as dry mortar, plaster and similar, and when processing building materials and -elements. It is about dust from sawing, drilling, grinding, grinding and breaking down of:

- Concrete and brick products.
- Wood, plaster, granite, plastic, glass, paint products etc.

In addition, dust is often developed from traffic routes and surrounding areas as well as biological material, mold and dust mites.

SUNDHEDSFAREN VED STØV

Støv er både generende og sundhedsskadeligt.

Meget byggestøv indeholder kvarts- og træstøv, som er kræftfremkaldende.

Det er især de helt små støvkorn og fibre, som respirabelt kvartsstøv, asbest, træstøv, støv i nanostørrelse m.m., der er skyld i de alvorligste skader. De kan nå helt ud i lungernes yderste forgreninger, hvor de over en årrække kan udvikle alvorlige sygdomme som fx KOL (Kronisk obstruktiv lungesygdom), stenlunger og kræft.

Visse andre støvarter kan endvidere fremkalde overfølsomhedsreaktioner i luftvejene, oftest astma og høfeber.

Det viser sig ved irritation af slimhinderne i øjne og luftveje, og mærkes som kløe og svie og ved at øjnene løber i vand. Halsen og svælget føles tør, og man hoster og nyser. Støv kan også irritere huden, som udtørrer og bliver rød og medfører eksem.

Kvartsstøv – respirabelt kvartsstøv

En lang række byggematerialer er fremstillet af sand, ler, granit, flint, kvartsmel (silica) m.v. og indeholder kvarts (krystallinsk siliciumdioxid). Det samme gælder for nogle typer af maling, spartelmasse, lim og lignende.

Kvartsstøv bliver dannet, når man fx bearbejder flint, sandsten, granit og beton eller arbejder med sandblæser. En del af støvet består af små partikler, som ved indånding bliver ført helt ned i de mindste dele af lungerne. Det såkaldte respirable støv irriterer slimhinderne og bliver ophobet i lungerne på den person, som indånder det.

Det giver risiko for udvikling af silikose (stenlunge), KOL og lungekræft. Sygdommene viser sig ved hoste og tiltagende åndenød, og sygdommene kan påvises ved nedsat lungefunktion og røntgenundersøgelse af lungerne.

UNDGÅ STØVPROBLEMER

Det er muligt at forebygge og begrænse udsættelse for støv. Det gøres ved at bruge følgende princip i nævnte rækkefølge:

1. Fjerne udsættelsen
2. Begrænse udsættelsen
3. Beskytte mod udsættelsen

Fjerne udsættelsen

Allerede i planlægningen af et bygge- og anlægsarbejde kan mange støvproblemer forebygges bl.a. ved at anvende:

- konstruktioner og elementer, som ikke skal bearbejdes i den efterfølgende byggeproces. Fx:
 - bestilling af betonelementer i nøjagtige dimensioner og med nødvendige udsparinger samt forberede dræningshuller i huldæk, så man undgår efterfølgende skære- og borearbejde i betonen.
 - bestilling af færdigskåret beklædningspladetr, lysninger, vinduesplader m.v.
- materialer, som ikke i sig selv er støvende. Fx brug af vådmørtel i stedet for tørmørtel eller brugsklar samt støvreducerende fliseklæb, i stedet for tørprodukter.

Begrænse udsættelsen

Støv er generelt sundhedsskadeligt, specielt i større mængder. Støv fra bygge- og anlægspladser indeholder ofte partikler fra kræftfremkaldende stoffer respirabelt kvartsstøv og træstøv. Også derfor skal udsættelsen for støv begrænses mest muligt.

Hvis man ikke kan undgå at bruge materialer og arbejdsprocesser som støver, skal man fjerne eller begrænse forureningen ved selve støvkilden. Det kan fx gøres på følgende måde:

Forberedelse og tildannelse af materialer (indendørs):

- processug (mekanisk ventilation) med afkast til det fri, hvor der fx blandes tørprodukter indeholdende respirabelt kvartsstøv
- processug med afkast til det fri på skæresteder, hvor der fx tildannes eller slibes større mængder træ

Udvikling af støv på indbygningsstedet (indendørs):

- processug (mekanisk ventilation) på boremaskiner og borehamre ved boring i beton med sug tilkoblet en egnet CE-mærket støvsuger støvklasse H eller lignende.
- processug på håndværktøj, hvor der skæres eller slibes i træ ved indbygningsstedet fx afkortning og anden mindre bearbejdning, ligeledes forbundet en egnet CE-mærket støvsuger støvklasse H eller lignende.
- luftrenesere, så mængden af støv helt generelt begrænses, se mere side 13.

Maskiner med integreret sug kan anvendes, når fabrikanten angiver at maskinen kan anvendes, hvor der udvikles kræftfremkaldende støv.

Da stort set alt støv på bygge- og anlægspladser indeholder partikler fra kræftfremkaldende stoffer, som respirabelt kvartsstøv og træstøv, anbefales det altid at anvende en egnet CE-mærket støvsuger støvklasse H eller lignende.

Forberedelse og tildannelse af materialer (udendørs):

Hvis arbejdet foregår på faste udendørs arbejdssteder (blendepladser, skæresteder) skal der lavet mekanisk ventilation (processug) ved arbejdsstedet, så den der blander/skærer ikke udsættes for støv. Støvet skal opfanges i egnet filter og afkastluften føres til et sted, hvor det ikke generer andre. Hvis arbejdet foregår i et telt, skal afsuget føres til det fri.

Udvikling af støv på indbygningsstedet (udendørs):

Hvis arbejdet foregår udendørs under teltoverdækning eller på et inddækket stillads, følges samme retningslinjer som ved indendørs arbejde.

Brug arbejdsmetoder værktøj og maskiner som støver mindst muligt. Det kan ske ved:

- Hydraulisk klipning, hugning eller vådskæring (fremfor savning og fræsning).
- Lukkede automatiske blande anlæg til tørprodukter.
- Skæring af materialer fremfor savning.
- Risling, afvaskning eller isblæsning (fremfor sandblæsning og højtryks-spuling).
- Værktøj med indbygget eller monteret sug.
- Værktøj med vandsystem til begrænsning af støvudvikling.
- Værktøj med regulerbar hastighed.
- Benyt fjernstyrede maskiner eller sprængning fx i forbindelse med nedrivning og renovering.

Tilrettelæg byggeprocessen, så færrest mulige er udsat for støvforurening – hold støvende arbejdsprocesser adskilt fra ikke støvende arbejde. Adskil arbejdsområdet fra øvrigt arbejde med støvvæg eller anden inddækning eller tilrettelæg arbejdet, så støvende arbejdsprocesser ikke foregår samtidig med ikke-støvende arbejde. Det er vigtigt at gennemføre en grundig rengøring og luftudskiftning, så også svævestøvet er fjernet, inden arbejdet udføres i området.

Sørg for løbende rengøring af overflader – enten ved støvsugning eller vådskrabning/vådfejning.

Arbejd så vidt muligt oppefra og ned, så færdige områder ikke støvforurenes.

Beskyttelse mod udsættelsen

Endelig kan man også anvende arbejdsmetoder, som sikrer, at de ansatte er adskilt fra stedet, hvor der udvikles støv. Dette kan fx ske ved at anvende entreprenørmaskiner forsynet med en kabine med overtryk.

Hvis man ikke kan undgå, at der udvikles støv, og støvpåvirkningen ikke på anden vis kan imødegås, skal der benyttes personlige værnemidler (se mere side 14).

Løbende rengøring

En grundig løbende rengøring er en væsentlig foranstaltning for at hindre, at støvet spredes:

- Indendørs rengøring af støvende områder foregår ved at anvende en egnet støvsuger. (se mere side 12)
- Brug aldrig trykluft. Det bidrager kun til at støvet spredes til andre områder.
- Større stykker affald kan eventuelt skrubes sammen med en svaber, rive eller en skovl. Men det skal gøres forsigtig, så der ikke hvirvles støv op.
- Tørfejning er ikke tilladt. Det fine støv bliver hvirvlet op og kan blive hængende i luften i lang tid efter.
- I de tilfælde, hvor støvsugning ikke er praktisk muligt, skal der vådfejes.

Støvgener fra adgangs – og køreveje skal imødegås. Det kan gøres ved at holde veje og færdselsarealer fugtige.

På større byggepladser er en løbende rengøringsentreprise, herunder oprydning og bortskaffelse af affald en god ide som fællesforanstaltning.

Affaldet fjernes og afleveres til en godkendt plads, som er anvist af kommunen.

STØVSUGERE TIL BYGGEPLADSEN

Støvsugere til byggepladsen skal leve op til en række krav som en almindelig støvsuger ikke vil kunne klare. På byggepladsen bliver støvsugeren fx ofte udsat for en hårdere behandling, ligesom der ofte vil være behov for at kunne fjerne både større støvmængder og fine partikler. Derfor vil kravene til holdbarhed og støvudskillelse hos disse støvsugere også være større end normalt.

Da støvet på en bygge- og anlægsplads næsten altid vil indeholde kræftfremkaldende stoffer, som fx respirabelt kvartsstøv og træstøv fra løvtræ, anbefales det altid at anvende en støvsuger med klasse H-filter.

Støvsugere godkendes efter den europæiske norm EN 60335-2-69 og klassificeres som henholdsvis L, M og H (Low, Medium og High)

Max støvgennemgang i filtrene/støvsugeren som system		
	$L \geq 1,0 \%$	Almindeligt og ufarligt støv såsom husstøv og materialer som fx jord.
	$M \geq 0,1 \%$	Træstøv fra nåletræer samt støv fra spartelmasse, fyldemasse, lak, gips, cement, beton, fliseklæb og maling som fx latex og oliemaling, eller kvartsholdige materialer som fx sand og grus.
	$H \geq 0,005 \%$	Kræftfremkaldende støv, fx respirabelt kvarts eller træstøv fra løvtræer. Støv med kræft- og sygdomsfremkaldende partikler samt støv med skimmelsporer, asbest, blyholdigt støv, mineralske fibre, bitumen og syntetiske mineralske fibre som fx glasuld.

I fht de viste filtertyper, skal man være opmærksom på, at respirabelt støv fra visse træsorter og kvartsstøv fra fx sand og grus er kræftfremkaldende og derfor kræver brug af klasse H.

Konstruktion

- Transportable støvsugere bør være forsynet med store hjul og håndtag til transport.
- Større støvsugere bør være forsynet med bøjler til krantransport.
- Støvsugere til 230 V skal være dobbeltisoleret eller forsynet med mulighed for elektrisk jordforbindelse.

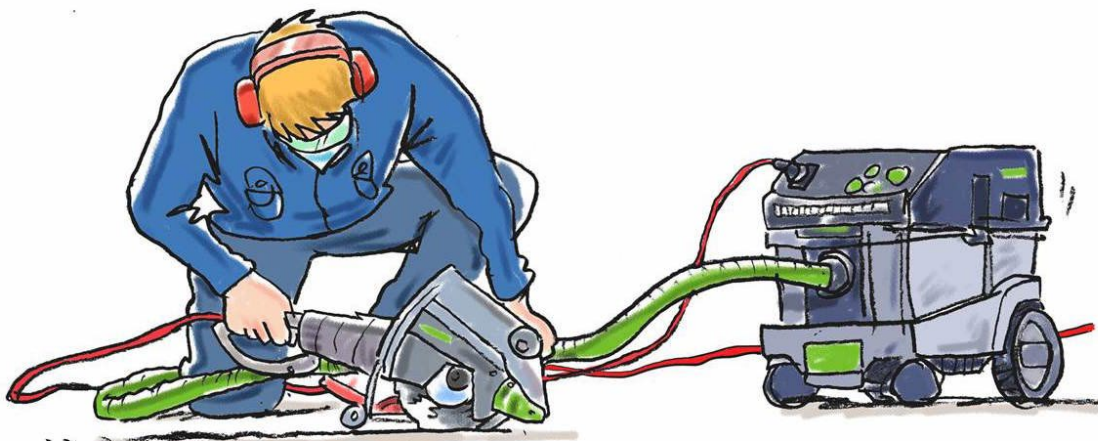
Støvsugere mv. skal efterses for synlige fejl og mangler, hver gang udstyret benyttes og ses efter. Herudover skal støvsugere efterses jf. anvisningerne fra fabrikanten.

Filtre i M-klasse støvsugeren bør kunne renses automatisk uden at skille støvsugeren ad. Fx ved at vende luftstrømmen med vibrator eller manuelt med anden rensemetode, hvor brugeren ikke kommer i kontakt med støvet.

- Filtre i H-klasse støvsugere skal renses efter leverandørens anvisninger. Det er en god ide, hvis støvet opsamles i en plastpose eller anden tæt beholder, således at støvsugeren kan tømmes, uden at det støver.
- Det anbefales at anvende støvsuger med automatisk filterrensning.
- Det anbefales ligeledes at anvende engangsposer eller longo pak poser.
- Hvis der på grund af kræftfremkaldende støv er forbud mod recirkulation, skal sugeluften føres ud i det fri, enten gennem slange eller ved at placere støvsugeren udenfor. (se mere side 7)

Støvsugere til afsug fra værktøj

Ved anvendelse af gulvslibere og andet meget støvende værktøj, kan det være en god ide at have en forudskiller for støvsugerne. Dette sparer filterne og giver en længere driftstid for filterrensning/udskiftning.

Centrale sugeanlæg

Ved visse opgaver kan der være en fordel ved et centralt sugeanlæg som har stor kapacitet og kan være god til fjernelse af store støvmængder, samt mulighed for at tilslutte mange støvende værktøjer samtidigt.

Normalt må den udsugede luft ikke recirkuleres, hvis der er tale om støv, som indeholder kræftfremkaldende stoffer.

For nogle arbejdsprocesser, hvor der bl.a. bores og skæres i beton, og hvor der udvikles respirabelt kvartsstøv kan den udsugede luft dog recirkuleres, hvis den er effektivt renses.

Luftrensere

Luftrensere kan indsuge og filtrere en del af det svævestøv, som ikke opsamles ved processug på udviklingsstedet, fx i forbindelse med nedrivning. Det anbefales derfor, at der opstilles luftrensere i passende omfang, og at de også kører efter arbejdstid for at fjerne mest muligt støv fra luften.

PERSONLIGE VÆRNEMIDLER

Hvis man ikke kan undgå støvpåvirkningen, skal der anvendes personlige værnemidler. Specielt skal der passes på ved arbejder som:

- Manuel nedbrydning
- Flytning af affald
- Skæring og savning

Det er arbejdsgiveren, der skal købe og sørge for vedligeholdelse af personlige værnemidler. De ansatte har pligt til at anvende de personlige værnemidler, hvor det er nødvendigt.

Åndedrætsværn

Der findes tre hovedtyper åndedrætsværn:

- Filtrerende åndedrætsværn med åndedrætsmodstand.
- Åndedrætsværn med turbofilter uden åndedrætsmodstand.
- Luftforsynet åndedrætsværn.

Åndedrætsværnene af filtertyperne filtrerer indåndingsluften igennem et filter.

Luftforsynet åndedrætsværn tilfører luft fra ikke forurenede områder eller fra flasker.

For alle typer gælder det, at du skal bruge åndedrætsværnet, fra du starter, til du afslutter arbejdet.

Vælg den type, der beskytter dig bedst i fht., hvilken type støv der er tale om. Beskyttelsesgraden skal fremgå af leverandørens brugsanvisning.

Afprøv derefter, hvilken model der generer dig mindst mulig. Vær opmærksom på, at filtrerende masker skal slutte tæt til ansigtet. Brug generelt helmasker fremfor halvmasker.

For en nærmere beskrivelse af de forskellige typer åndedrætsværn og deres beskyttelsesgrad, henvises der til de beskrivelser og anbefalinger, som er beskrevet i i BFAs Håndbog om Arbejds miljø, www.haandbogen.dk

- Filtrerende åndedrætsværn må kun bruges 3 timer i løbet af en arbejdsdag. Hvis det støvende arbejde strækker sig ud over 3 timer, skal der allerede fra arbejdets begyndelse bruges luftforsynet åndedrætsværn eller filtrerende åndedrætsværn med motor.

Det kan anbefales at anvende friskluftforsynets åndedrætsværn eller motordrevet filtermaske, selv om det ikke er et krav.

- Filterskift. Filteret skal skiftes når indåndingsmodstanden bliver for belastende – eller tidligere. Følg leverandørens brugsanvisning.
- Vedligeholdelse. Det er vigtigt, at rengøre og efterse maskens tilstand jævnligt. En lille utæthed eller fejl ved masken forringer beskyttelsen.
- Opbevaring. Masker skal opbevares forsvarligt når de ikke benyttes. Følg leverandørens brugsanvisning.

Arbejdstøj

Vælg enten en støvafvisende og vaskbar heldragt med hætte eller en engangsdragt med hætte, hvis arbejdet er stærkt støvende. Dragt og handsker skal have tætsluttende åbninger.

Øjenværn

Ved meget støvende arbejde skal der normalt anvendes helmasket med overtryk fx turbofiltermaske eller luftforsynet maske. Da vil der ikke være brug for briller eller visir.

ANSVAR OG PLIGTER

Byggeriets faser skal planlægges og tilrettelægges

Bygherrer, projekterende, rådgivere og entreprenører har et særligt ansvar.

De skal sikre, at de stoffer og materialer, konstruktioner, planudformninger, detailløsninger og arbejdsmetoder, som forudsættes anvendt i projektet, ikke giver anledning til unødigt støv.

Vælg konstruktionstyper, som kræver mindst mulig efterbearbejdning. Fx kan man projektere udformningen af præfabrikerede elementer, så der er udsparinger og huller til åbninger og gennemføringer, samt elementer hvor el-rør allerede er indstøbt fremfor der efterfølgende skal ske mejsling, boring, skæring eller rillefræsning i elementerne.

Er det ikke muligt at undgå støvet, skal man overveje, hvordan det kan håndteres, eksempelvis ved brug af luftrensere m.m.

Udbudsfasen

I udbudsfasen, skal der stilles de krav, der kan sikre et så støvfrit arbejdsmiljø i byggeprocessen som muligt.

Det bør klart fremgå, hvad den enkelte entreprenør skal yde. Det kan være krav om, at støvgener forebygges ved brug af eksempelvis punktudsugning, sug på værktøj og maskiner, afgrænsning af støvende arbejde til aflukkede rum, rumsug og slutrengøring.

Endvidere skal den enkelte entreprenørs bidrag til fællesforanstaltningerne klart fremgå. Det kan eksempelvis være ansvaret for at anvende støvsvage arbejdsmetoder, afskærmning af støvende arbejde, oprydning og rengøring samt levering og brug af støvsugere eller eventuelt et centralt sugelanlæg.

Plan for sikkerhed og sundhed

På byggepladser, hvor der er krav om at udarbejde en skriftlig plan for sikkerhed og sundhed, skal der i denne tages hensyn til de støvende arbejdsprocesser. Det drejer sig blandt andet om:

- Tidspunkter og områder med arbejdsprocesser som indebærer særlig risiko for støvudvikling og -belastning.
- Hvor og hvornår den enkelte virksomhed kan opstille og tilslutte tekniske hjælpemidler, herunder støvsugere eller eventuel centralt sugelanlæg.
- At det ved støvende arbejdsprocesser skal sikres, at støvet ikke spredes til andre på byggepladsen, og at det derfor kan være nødvendigt at opstille støvskillevægge og evt. skabe undertryk i arbejdsområdet med det støvende arbejde.
- Hensigtsmæssig placering af velfærdsforanstaltninger i forhold til det støvende arbejde.
- Opbevaring og bortskaffelse af affald.
- Hvem og hvor ofte der gør rent efter de enkelte arbejdsprocesser, og hvem der forestår den generelle rengøring.

I tidsplanen skal der være plads til, at arbejdet kan udføres på en hensigtsmæssig måde.

Det sikres, at:

- det kun er den, der udfører det støvende arbejde, som opholder sig i området, således at andre beskæftigede ikke bliver udsat for støvbelastningen.
- arbejdet udføres i en fornuftig rækkefølge, så der fx ikke unødigt flyttes på eller skæres i isoleringsmaterialer eller andre støvende byggematerialer.

Herudover skal der afsættes den fornødne tid til:

- Opsætning/anlæg og vedligehold af afskærmning og adgangsveje.
- Brug af de nødvendige tekniske hjælpemidler som fx støvsuger.
- Løbende oprydning og rengøring.

Opstartsmøde

På større byggepladser med mindst 2 firmaer og mindst 11 beskæftigede skal bygherren sørge for, at koordinatoren afholder opstartsmøde med entreprenørerne, inden deres arbejde sættes i gang. Det gælder også i byggeperioden, når der starter nye entreprenører eller underentreprenører på byggepladsen.

På mødet bør følgende behandles og fastholdes i et referat:

- gennemgang af det kontraktlige grundlag,
- opfølgning på tids- og procesplaner,
- grænseflader/koordinering mellem aktørerne,
- hvem som har ansvar for etablering og vedligeholdelse af færdsels- og adgangsveje, samt med tilsyn og oprydning af samme veje,
- fælles sikkerhedsforanstaltninger og vinterforanstaltninger,
- om der er særlige risici,
- gennemgang og færdiggørelse af plan for sikkerhed og sundhed (PSS) ,
- retningslinjer for overdragelse og skift i entrepriser fx drift og vedligehold af byggepladsen,
- muligheden for at anvende de planlagte tekniske hjælpemidler
- Hvem der deltager i sikkerhedsmøder
- Hvem der deltager i sikkerhedsrunderinger
- Hvem der underretter koordinatoren ved brug af underentreprenører

Løbende tilsyn

Bygherre, byggeledelse, fagtilsyn og den ansvarlige for den pågældende entreprise skal følge op overfor håndværkerne og rette, såfremt de udstukne forebyggende foranstaltninger ikke er fulgt.

Arbejdsgiverens pligter - Planlægning og instruktion

Arbejdsgiveren skal sørge for at arbejdet kan udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt og skal føre et effektivt tilsyn med, at dette sker.

Da støv på bygge- og anlægspladser ofte indeholder farlige stoffer, skal den almindelige arbejdspladsvurdering (APV) suppleres med en særlig vurdering af de stoffer, som indgår i eller kan tænkes indgå i støvet. Der vil som oftest være tale om respirabelt kvartsstøv eller støv fra løvtræ.

Denne supplerende vurdering kaldes også en kemisk APV, og skal bruges som grundlag for arbejdsgiverens valg af foranstaltninger, så arbejdet kan udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Se mere herom på BARs hjemmeside styrpaastofferne.dk

Ved starten af en ny arbejdsopgave skal arbejdsgiveren inddrage de ansatte, og det gøres fx ved et internt opstartsmøde. Her udleveres og gennemgås projektmaterialer og leverandørernes brugsanvisninger, og valget af de bedste arbejdsmetoder og tekniske hjælpemidler kan drøftes og besluttes.

At medarbejderne inddrages i valg af arbejdsmetoder og tekniske hjælpemidler fritager ikke arbejdsgiveren for pligten til at sikre, at arbejdet kan udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt – herunder fx at instruere de ansatte om at imødegå udviklingen og påvirkningen af støv.

Før et støvende arbejde sættes i gang, skal arbejdsgiveren sikre sig, at de ansatte er instruerede om:

- Arbejdsmiljøforholdene, herunder de skadesvirkninger, som udsættelsen for støv kan give.
- De materialer og arbejdsmetoder, som er valgt for at forebygge støvbelastningen.
- De tekniske foranstaltninger og hjælpemidler, der skal anvendes for at mindske støvudviklingen. Herunder er det særligt vigtigt at instruere om, hvilke værktøjer der skal anvendes til de forskellige opgaver, og hvordan de anvendes effektivt.
- Rengøringsprocedurer, herunder eksempelvis brug af egnede støvsugere, rengøringens hyppighed mm.
- Brug af personlige værnemidler, herunder krav til åndedrætsværn (min. P2-filter), skift af filter, vedligeholdelse af værnemidlerne samt brug af arbejdstøj.

Andre foranstaltninger, herunder eksempelvis:

- afspærring af særligt støvende områder,
- tilrettelæggelse af arbejdet så forurening af andre arbejdspladser undgås,
- vandsprocedurer ved fx nedbrydningsarbejde.

De ansattes pligter

De ansatte har pligt til at følge de instruktioner og aftalte arbejdsgange samt anvende personlige værnemidler, hvor det er nødvendigt, for at medvirke til at skabe et sikkert og sundt arbejdsmiljø.

De ansatte har også pligt til at tage hensyn til andre faggrupper i området, hvis man arbejder med støvende arbejde.

TJEKLISTE	Se side	✓	Ansvarlig
Er der udarbejdet en særlig kemisk APV som omhandler støv	17		
Er det støvende arbejde adskilt fra det ikke støvende	7		
Er der mulighed for at etablere et centralt sugelanlæg	13		
Bestilles produkter færdigblandede i stedet for som tørprodukter	7		
Bestilles byggematerialer hjem i færdige mål, så man undgår støvende tilretninger efterfølgende	7		
Er der procesudsugning på de anvendte maskiner og værktøj	7, 15		
Bruges der værktøj, maskiner og arbejdsmetoder som støver mindre	7-8		
Er der faste procedurer for eftersyn af værktøj og udsugningens effektivitet	12		
Holdes adgangs- og køreveje støvfri/fugtige	16		
Er der faste aftaler og procedurer for rengøring af arbejdssted og plads	10		
Anvendes der "støvfri" metoder ved rengøring (vådfejning og støvsugere med H-filter)	10		
Er der planer for opbevaring og bortskaffelse af affald (støvende)	15		
Er der personlige værnemidler til rådighed	14		
Er velfærdsforanstaltningerne placeret væk fra støvende arbejde	15		

Branchefællesskab for arbejdsmiljø
i Bygge & Anlæg

VIL DU VIDE MERE?

På www.bfa-ba.dk kan du finde masser af information om arbejdsmiljø inden for bygge- og anlægsbranchen og tilmelde dig nyhedsbrev.

BFA for Bygge & Anlæg står også bag følgende hjemmesider:

www.bygergo.dk

- om gode tekniske hjælpemidler

www.byggeproces.dk

- om arbejdsmiljøet i byggeprocessens forskellige faser.

www.byggesikkerhed.dk

- 15 film og undervisningsmateriale om arbejdsmiljø

www.haandbogen.info

- håndbog om arbejdsmiljø på dansk, polsk, engelsk, tysk, italiensk og portugisisk

www.styrpaastofferne.dk

- om kemi, stoffer og materialer

www.bfa-ba.dk/app

- få BFAs materialer med off-line

www.at.dk

- love og bekendtgørelser om arbejdsmiljø

Branchefællesskab for
arbejdsmiljø i Bygge & Anlæg

Bygmestervej 5, 2. sal
2400 København NV

Tel: 51 91 14 00

E-mail: kontakt@bfa-ba.dk
www.bfa-ba.dk

ISBN: 978-87-7952-254-1

Varenummer: 132044

